Rhamphorhynchoidea

Rhamphorhynchoidea (proponowane nazwy polskie: **ramforynchy**[1], **ramforynchusy**[2], **ramforynchowce**[3]) – podrząd latających gadów pterozaurów (Pterosauria). Żyły od późnego triasu do późnej jury. Charakteryzowały się długim ogonem i wąskimi skrzydłami. Były mięsożerne, pokryte futrem i prawdopodobnie stałocieplne. Rozpiętość skrzydeł zależnie od gatunku wahała się od 40 cm do 2 m. Obejmuje rodziny Dimorphodontidae, Campylognathoididae, Rhamphorhynchidae i Anurognathidae.

Analizy kladystyczne wykazują, że Rhamphorhynchoidea są grupą parafiletyczną, a niektóre rodziny tradycyjnie zaliczane do tego podrzędu są bliżej spokrewnione z pterodaktylami (Pterodactyloidea) niż z innymi pterozaurami tradycyjnie zaliczanymi do Rhamphorhynchoidea (np. z analiz Kellnera, 2003[4] i Unwina, 2003[5] wynika, że Rhamphorhynchidae były siostrzane do pterodaktyli, zaś z analizy Andresa, Clarka i Xu, 2010 wynika, że siostrzana do pterodaktyli była rodzina Anurognathidae[6]); z tego powodu podrząd ten generalnie nie jest wyróżniany w nowszych publikacjach.

Rhamphorhynchoidea

Plieninger, 1901

Systematyka	
Domena	eukarionty
Królestwo	zwierzęta
Typ	strunowce
Podtyp	kręgowce
Gromada	zauropsydy
Podgromada	diapsydy
Infragromada	archozauromorfy
(bez rangi)	archozaury
(bez rangi)	Ornithodira
(bez rangi)	pterozauromorfy
Rząd	pterozaury
Podrząd	**Rhamphorhynchoidea***

Systematyka

- Podrząd Rhamphorhynchoidea
  - *Caviramus*
  - *Changchengopterus*
  - *Comodactylus*
  - *Raeticodactylus*
  - Rodzina Anurognathidae
    - *Anurognathus*
  - Rodzina Dimorphodontidae
    - *Dimorphodon*
    - ?*Peteinosaurus*
  - Rodzina Campylognathoididae
    - ?*Austriadactylus*
    - *Campylognathoides*
    - ?*Eudimorphodon*
  - Rodzina Rhamphorhynchidae
    - ?*Preondactylus*
    - *Rhamphorhynchus*
    - *Scaphognathus*
    - ?*Sordes*

Filogeneza

Kladogram bazalnych pterozaurów według Wanga i współpracowników (2009)[7]:

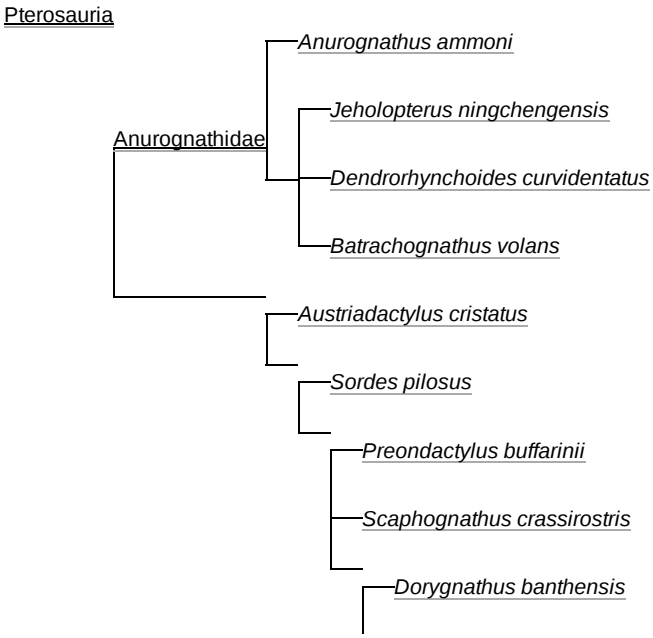

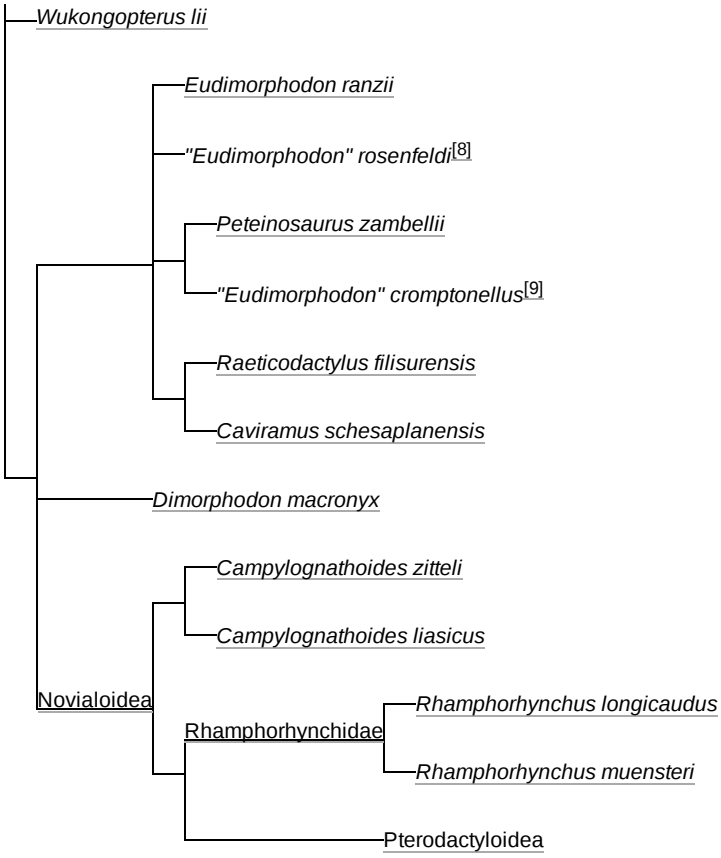

Kladogram bazalnych pterozaurów autorstwa Lü i współpracowników (2010)[10]:

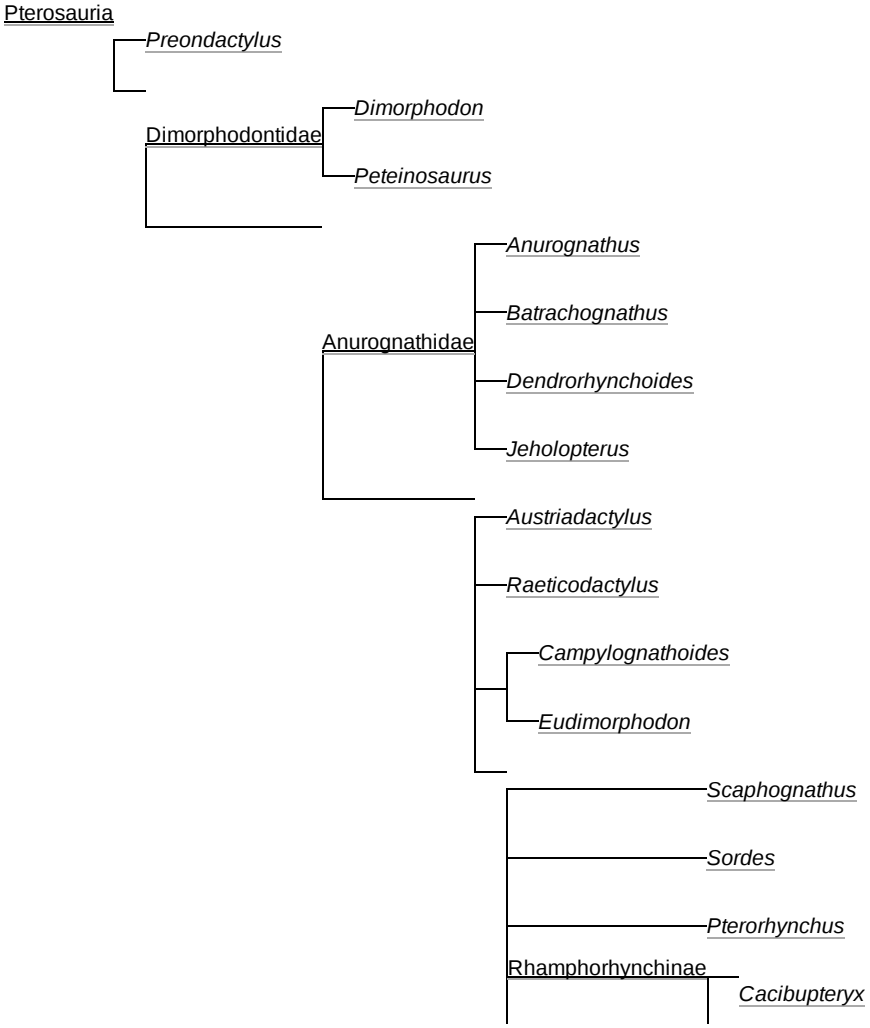

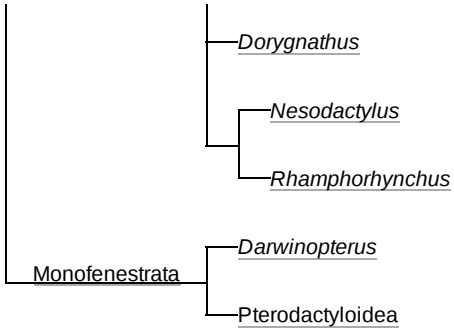

Kladogram bazalnych pterozaurów autorstwa Andresa, Clarka i Xu (2014)[11]:

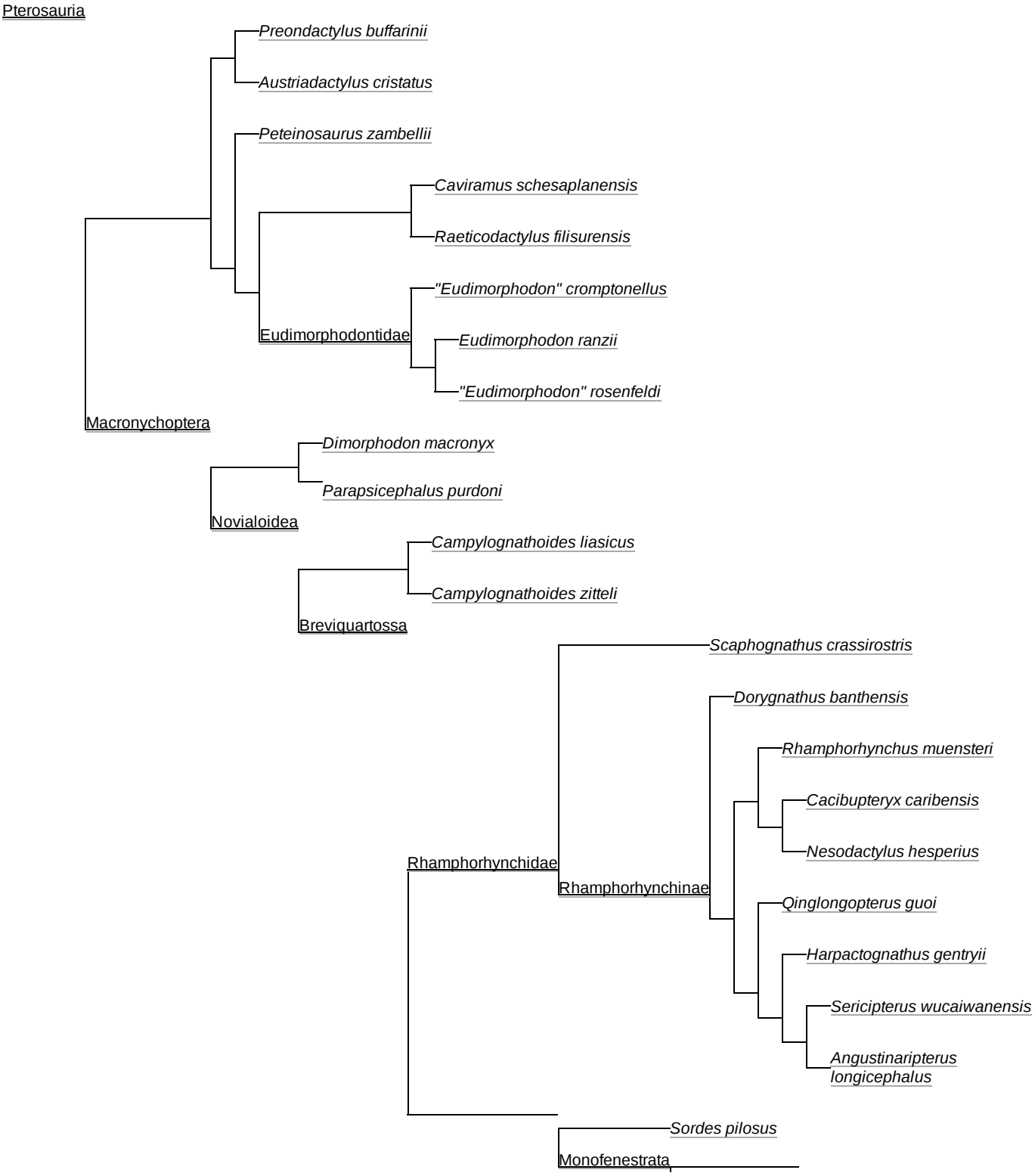

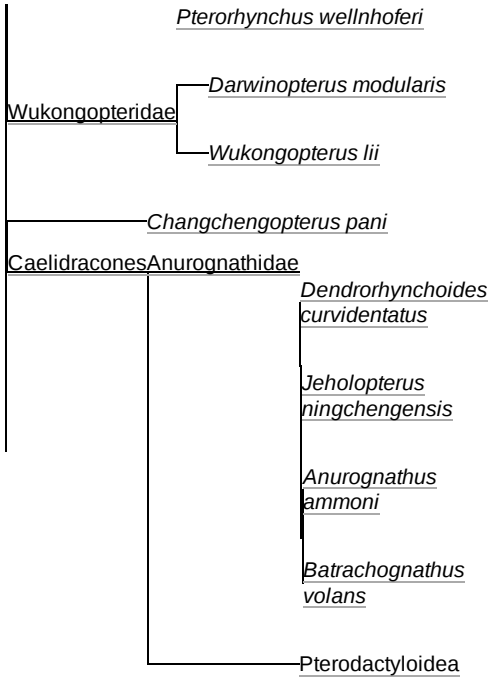

Przypisy

1. David Lambert: *Księga dinozaurów*. Warszawa: Świat Książki, 1996. ISBN 83-7129-896-X.
2. Hanna Dobrowolska: *Zwierzęta świata. Gady*. Wyd. drugie. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1990. ISBN 83-01-08483-9.
3. *ramforynchowce* (https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/;3965943), [w:] Encyklopedia PWN [online] [dostęp 2010-02-06].
4. Kellner, Alexander W. A. (2003) "Pterosaur phylogeny and comments on the evolutionary history of the group." Pp. 105-137. DOI: 10.1144/GSL.SP.2003.217.01.10 (https://dx.doi.org/10.1144/GSL.SP.2003.217.01.10). *In* Buffetaut, Eric i Mazin, Jean-Michel (eds.) "Evolution and Palaeobiology of Pterosaurs." *Geological Society of London, Special Publications* Vol. 217. 347 pp.
5. Unwin, David M. (2003) "On the phylogeny and evolutionary history of pterosaurs." Pp. 139-190. DOI: 10.1144/GSL.SP.2003.217.01.11 (https://dx.doi.org/10.1144/GSL.SP.2003.217.01.11). *In* Buffetaut, Eric i Mazin, Jean-Michel (eds.) "Evolution and Palaeobiology of Pterosaurs." *Geological Society of London, Special Publications* Vol. 217. 347 pp.
6. Brian Andres, James M. Clark, Xing Xu. *A new rhamphorhynchid pterosaur from the Upper Jurassic of Xinjiang, China, and the phylogenetic relationships of basal pterosaurs*. „Journal of Verterbrate Paleontology". 30 (1), s. 163–187, 2010. DOI: 10.1080/02724630903409220 (https://doi.org/10.1080/02724630903409220) (ang.).
7. Xiaolin Wang, Alexander W.A. Kellner, Shunxing Jiang i Xi Meng. *An unusual long-tailed pterosaur with elongated neck from western Liaoning of China*. „Anais da Academia Brasileira de Ciências". 81 (4), s. 793–812, 2009. DOI: 10.1590/S0001-37652009000400016 (https://doi.org/10.1590/S0001-37652009000400016) (ang.).
8. Obecnie zaliczany do odrębnego rodzaju *Carniadactylus*. Patrz: Fabio M. Dalla Vecchia. *Anatomy and systematics of the pterosaur* Carniadactylus *gen. n.* rosenfeldi *(Dalla Vecchia, 1995)*. „Rivista Italiana di Paleontologia e Stratigrafia". 115 (2), s. 159-188, 2009 (ang.).
9. Obecnie zaliczany do odrębnego rodzaju *Arcticodactylus*. Patrz: Alexander W.A. Kellner. *Comments on Triassic pterosaurs with discussion about ontogeny and description of new taxa*. „Anais da Academia Brasileira de Ciências". 87 (2), s. 669–689, 2015. DOI: 10.1590/0001-3765201520150307 (https://doi.org/10.1590/0001-3765201520150307) (ang.).
10. Lü Junchang, David M. Unwin, Jin Xingsheng, Liu Yongqing i Ji Qiang. *Evidence for modular evolution in a long-tailed pterosaur with a pterodactyloid skull*. „Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences". 277 (1680), s. 383–389, 2010. DOI: 10.1098/rspb.2009.1603 (https://doi.org/10.1098/rspb.2009.1603) (ang.).
11. Brian Andres, James Clark i Xing Xu. *The Earliest Pterodactyloid and the Origin of the Group*. „Current Biology". 24 (9), s. 1011–1016, 2014. DOI: 10.1016/j.cub.2014.03.030 (https://doi.org/10.1016/j.cub.2014.03.030) (ang.).

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Rhamphorhynchoidea&oldid=58924056"

Tę stronę ostatnio edytowano 28 lut 2020, 23:53. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).